

Er is groeiende interesse voor het inzaaien van kruidenrijk grasland. Maar hoe krijg je dat? Als het niet lukt, is dat zonde van het (dure) zaad. In deze factsheet vuistregels om de slagingskans te vergroten, op basis van de huidige kennis. Nieuwe ervaringen zijn altijd welkom. Samen voor kruidenrijk gras!

Tips voor en tijdens het inzaaien van kruiden

Kiezen tussen doorzaai en herinzaai

Herinzaai biedt de beste slagingskans.

De kruiden maken meer kans omdat ze niet meteen concurrentie ondervinden van bestaande grassen die sneller groeien.

Doorzaaien is altijd lastig (ook van Engels raaigras of klaver) en heeft alleen kans bij optimale omstandigheden. Daarvoor moet de productie van het huidige gras zo goed mogelijk worden beperkt:

- ✓ **Zorg voor een open zode**, dit kan door een zware snede vooraf kort maaien, na sterke droogte, door straf wiedegeen of een strokenfrees.
- ✓ **Gebruik de sterkste kruiden**: klaver, chicorei en smalle weegbree. Doorzaaien met dure, speciale kruidenmengsels is meestal zonde van het geld.
- ✓ **10kg zaadmengsel per hectare** is genoeg bij doorzaai.

Geen bemesting voor doorzaai en herinzaai

Bemest niet bij doorzaai en herinzaai. Zeker niet bij zaaien later in het seizoen. Dan krijgen de kruiden kans om zich goed te vestigen. Niet bemesten bevordert ook sterk de beworteling van de kruiden en grassen. De meeste grassoorten reageren dusdanig fel op stikstof dat ze kruiden weinig kans geven.

Bekalken bij een lage pH

De optimale zuurgraad voor grasland op veengronden is een pH hoger dan 4,8. Voor klei- en zandgronden is een pH hoger dan 5,2 optimaal. **Voor veel kruiden is 4,8 een minimumwaarde.**

Is de pH waarde nu te laag? **Door te bekalken kan de optimale pH worden bereikt.** Wat is nodig voor een stijging van de pH met 0,1 in 10 cm bodem? Bekijk het in deze tabel. *Bij 20cm grondbewerking moeten deze hoeveelheden dus met 2 worden vermenigvuldigd.

Percentage organische stof	Kg kalk per hectare
6%	270 kg
11%	400 kg
20%	570 kg

Zou meer dan ± 600-800 kg kalk moeten worden gegeven? Dan is het beter om een lagere hoeveelheid kalk als topbekalking te geven (niet inwerken). Omdat kalk ook de grasgroei sterk stimuleert.

Beste tijd voor doorzaai en herinzaai

De meeste kruiden kenmerken zich door een hogere kiemingstemperatuur dan grassen. Het meest geschikt voor inzaaien is daarom **eind april of augustus**. Het risico in april is dat er een droge periode op het zaaien kan volgen.

Zaai ondiep

Het is van belang dat het zaad niet te diep terecht komt, niet dieper dan 2 centimeter.

Succesformules na inzaaien

Geef de kruiden rust en geen zware 1^e snede

Na opkomst is het van belang om de kruiden met rust te laten. Dat wil zeggen **niet beweiden of maaien** en zeker ook niet bemesten. Na een geslaagde inzaai is een **niet te zware 1^e snede** (circa 3,5 a 4 ton ds per hectare) en dus ook **een matige bemesting voor de eerste echte snede** aan te bevelen: maximaal 70kg N mineraal/ha (dus max. 35 kuub drijfmest zonder kunstmest of 20 kuub + 30 kg N uit kunstmest). Liever minder. Is de klaver goed aangeslagen? Dan kun je ook daarna de kunstmest (grotendeels) achterwege laten. Dit geeft net iets meer ruimte voor kruiden.

Onkruidbestrijding

Zijn er veel ongewenste kruiden opgekomen? Dan kunnen deze **niet bespoten** worden, want dan verdwijnen ook de gewenste kruiden. Ze kunnen **wel gemaaid worden** voordat ze in bloei komen. Door een bepaalde hoogte te kiezen, kunnen de goede kruiden (die minder snel zijn ontwikkeld) worden gespaard.

Welke zaadmengsels zijn geschikt?

Dat is afhankelijk van het beheer en van het perceel (of de rand) en je doel. Het mooiste is natuurlijk als je beide typen kruiden een plek kan geven op je bedrijf, zo benut je alle voordelen ten volste. Misschien kun je op je maaipercelen wat productieve kruiden inzaaien en heb je nog een schrale rand of schraal perceel waar de extensieve kruiden goed inpassen.

Productieve kruiden

Primair doel

Zijn praktisch wat makkelijker inpasbaar, zijn specifiek gericht op hun productieve kwaliteiten (productie en voederwaarde, N-binding, mineralensamenstelling en beworteling) en leveren een positieve bijdrage aan de biodiversiteit vergeleken een mengsel met puur gras.

Kenmerken mengsel

In de basis van het mengsel zit bijvoorbeeld 20-25 kg Engels raaigras per hectare (belangrijk om het aandeel gras niet te hoog te maken anders krijgen kruiden geen kans).

Voorbeelden van productieve kruiden die je hieraan toe kan voegen: Cichorei (1-1,5 kg), Smalle weegbree (1,5 -2kg), Karwij (1-2 kg), Witte klaver (3-4kg) en Duizendblad (0,3kg). Voor percelen die vooral (minstens 2 keer per jaar) gemaaid worden kun je nog extra toevoegen (ter vervanging van 5 kg Engels raai en 1-2kg witte klaver): Rode klaver (4-5kg) en Rietzwenkgras (10 kg).

Extra info: Bij diverse leveranciers (zoals Pure Graze, DSV Country Life, PVM, LG) zijn standaard graskruiden- mengsels te koop. Mengsel B145 via www.biodivers.nl. Zaad van de meeste genoemde kruiden is te koop bij bijv. www.neutkens.nl. Gebruik de laagste genoemde hoeveelheden zaad bij gunstige inzaai-omstandigheden.

Laat kruiden een keer tot bloei komen

De meeste kruiden vullen hun wortelreserves aan kort voor de bloei. En als ze zaad zetten kunnen ze zichzelf verspreiden. Kortom, **1 keer per 2 jaar** (een gedeelte van) het kruidenrijke perceel **minstens 5 weken rust geven** tussen 2 snedes ergens in juni-juli is voor het behoud van de meeste kruiden heel gewenst. Ook om nectar te kunnen geven voor insecten moeten kruiden een keer kunnen bloeien; hier hebben weidevogelkuikens ook profijt van.

Een andere optie: Kruiden in de slootkant

Op veengrond is kruiden inzaaien een grotere uitdaging door de stikstofrijke bodem. **Wil je wat bijzondere kruiden inzaaien dan kunnen slootkanten een eerste goede optie zijn.** Deze zijn door de jaren heen vaak veel minder bemest, zijn vaak opener en hebben daardoor de beste kansen voor kruiden. Kijk voor meer informatie op onze pagina over slootkanten

Extensieve kruiden

Primair doel

Geven de biodiversiteit een nog grotere boost met veel verschillende kruiden (zeer bloemrijk) maar hebben een extensiever beheer nodig (meer rust en lage/geen bemesting).

Kenmerken mengsel

In deze mengsels zit geen of weinig Engels raaigras. Deze mengsels zijn nog niet uitgebreid getest maar voorlopige resultaten laten zien dat, bij optimaal beheer, hiermee prima een zeer divers kruidenrijk grasland te ontwikkelen is.

Voorbeelden: Het inlandse Kuikenland-mengsel B145 van Biodivers (eventueel kun je 10-15 kg kuikenland mengsel mengen met 10-15 kg Engels raaigras) of de samengestelde weidevogelmengsels van PVM of LG.